

6.5.2026

Saaja: Eduskunnan talousvaliokunta**Asia:** VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027-2030

Business Finland kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030. Business Finland tarkastelee lausunnossaan selontekoa erityisesti innovaatiotoiminnan, yritysveltoisen kasvun ja toimintaympäristön kehittämisen näkökulmasta.

Business Finland tunnistaa julkisen talouden suunnitelman lähtökohdaksi asetetun tavoitteen julkisen velan BKT-suhteen vakauttamisesta vuoteen 2027 mennessä sekä tarpeen vahvistaa julkisen talouden kestävyttä. Tämä korostaa tarvetta lisätä pitkäjänteisesti talouden tuottavuutta ja kasvupotentiaalia, jota kautta myös elinkeinoelämämme kansainvälinen kilpailukyky paranee ja Suomen verokertymä kasvaa ja laajenee.

1. BUSINESS FINLAND YHTYY SELONTEON LINJAKSIIN TKI-TOIMINNAN JA OSAAMISEN MERKITYKSESTÄ TALOUSKASVUN EDISTÄMISESSÄ

- Selonteossa **talouskasvu nähdään keskeisenä välineenä julkisen talouden kestävyysvarmistamiseen ja tutkimus- ja kehitystoiminta (T&K) keskeiseksi keinoksi vauhdittamaan talouskasvua**. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatioinvestoinnit eli TKI-investoinnit ovat tutkitusti kestävä talouskasvun keskeisin lähde (mm. Romer 1990, Acemoglu et al. 2018, Aghion & Howit 2021). Pitkän aikavälin talouskasvu on ennen kaikkea tuottavuuden kasvua ja tuottavuuskasvun ydin on TKI-toiminta. Keskeistä on kohdentaa valtion T&K-rahoitus niin, että se oikeasti vivuttaa yksityisten T&K-investointien määrää ja kaupallista kunnianhimoa.
- Business Finland pitää myönteisenä, että **julkisen talouden suunnitelma ylläpitää T&K-rahoituslain mukaisen tason ja vahvistaa lainsäädännöllisen kehyksen yksityisten T&K-investointien houkuttelemiseksi**. Business Finland pitää erityisen tärkeänä, että sopeutustoimien rinnalla varmistetaan T&K-lähtöistä talouskasvua tavoittelevien kasvutoimien pitkäjänteisyyttä, sekä niitä toimia, jotka vahvistavat ja lisäävät Suomen toimintaympäristön houkuttelevuutta myös kansainvälisille investoinneille.
- Selonteossa todetaan, että **korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä**. Korkeakoulujen lisäaloituspaikat kohdennetaan **talouskasvua tukeviin tutkimuksiin**. Business Finland pitää tärkeänä, että Suomen talouskasvu rakentuu vahvalle osaamispohjalle, mikä tukee yritysten uudistumista ja kilpailukykyä.
- Business Finland näkee hyvänä, että **Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuosille 2028 ja 2029 osoitetaan yhteensä 20 milj. euron määräraha** vientitakuiden luottotappiokorvauksia varten.

6.5.2026

30105885

2. BUSINESS FINLAND ESITTÄÄ KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA TKI-INVESTOINTIEN PITKÄJÄNTEISYYTEEN JA KASVUN EDELLYTYSTEN LUOMISEEN

Selonteko haluaa jättää vuosille 2028–2030 merkittävän "liikkumatilan" T&K-rahoituslain mukaisen tavoitetasen ja jo päätetyn rahoituksen väliin; 0,3 miljardista 0,7 miljardiin euroon. Nämä vuosittaiset kohdentumiset ja liikkumatila edustaa sekä riskiä että mahdollisuutta.

Business Finlandin näkökulmasta riskinä on elinkeinoelämälle näyttäytyvä epävarmuus, joka saattaa heiketä yritysten kykyä sitoutua pitkäjänteisiin TKI- ja muihin kasvuinvestointeihin. Business Finland kokeekin tärkeänä sen, että kohdentamisperiaatteet ja liikkumatilan käytöstä päätetään strategisesti ja riittävän ajoissa, jotta rahoitus ohjautuu kasvavaa yksityistä investointeja ja kansainvälistä kasvua parhaiten katalysoiviin instrumentteihin eikä hajaudu tehottomasti useille pienille käyttökohteille.

Tähän liittyen Business Finland kiinnittää talousvaliokunnan huomiota seuraaviin seikkoihin:

- **Rahoituslain päivitys voi heikentää ennakoitavuutta ja lisätä epävarmuutta.** Suunnitelmaan sisältyvä muutos, jonka mukaan T&K-rahoitustavoite tarkistetaan vuosittain valtiovarainministeriön tuoreimman talousennusteen perusteella, on ymmärrettävä mutta vähentää pitkäjänteisyyttä. Kasvutoimien ja -politiikan ennustettavuus on olennaisen tärkeää yritysten investoinneille ja innovaatiokyvyn kehittymiselle. Tämä korostuu epävarmoina aikoina, jolloin yritysten houkutus lykätä riskialttiita päätöksiä kasvaa (Hyytinen & Toivanen 2005, Kassi ym. 2025). Innovaatioyhteistyön infrastruktuuri, erityisesti yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten välinen ekosysteemitointi, vaatii niin ikään pitkäjänteistä ja ennakoitavaa julkista rahoitusta.
- **T&K-panostusten vaikuttavuuden lisäämiseksi olisi perusteltua kasvattaa myös sellaista innovaatorahoitusta, joka ei tilastoidu T&K-toiminnaksi.** BF tekee rohkeaa ja osaavaa säädösten tulkintaa, mutta budjettiriihessä olisi hyvä tarkastella, voitaisiinko pieni osa T&K-menoista sittenkin kohdentaa innovaatorahoitukseen, mikä vauhdittaa tutkimustulosten viemistä käytäntöön ja tukee kaupallistumisvaihetta.
- **Business Finlandin T&K-valtuuksien leikkaukset**, sekä syksyn 2025 budjettiriihessä päätetty 15 miljoonan euron vähennys muihin kuin T&K-tukiin että kevään 2026 kehysriihen 5 miljoonan euron valtuuden korotuksen alennus, ovat ristiriidassa kasvutoimien tavoitteen kanssa. Koska julkinen T&K-rahoitus toimii vipuvartena yksityisille investoinneille tyypillisesti ja tutkitusti 2–5 kertaisella kertoimella, **T&K-valtuuksien leikkaukset tulevat näin kohdistumaan tosiasiallisesti myös yksityisiin T&K-investointeihin.**
- **Pitkäjänteisellä sitoutumisella T&K-investointien kasvattamiseen on aiemmin saavutettu tutkitusti merkittäviä hyötyjä ja vaikutuksia.** 1990-luvun syvässä lamassa Suomi priorisoi innovaatiopolitiikkaa ja jopa kasvatti T&K-menoja laajoista julkisen talouden leikkauksista huolimatta. Silloisella pitkäjänteisyydellä oli tutkitusti merkittävä uudistus- ja kasvuvaikutuksia Suomen taloudelle pitkälle 2000-luvulle (mm. OECD 2000, 2004, 2017).

Julkisten T&K investointien kohdentamisessa ja liikkumavaran hyödyntämisessä on **tärkeitä edelleen vahvistaa sitä orastavaa kasvua mitä näemme PK- ja suuryrityskentässä T&K-**

6.5.2026

30105885

panostuksissa ja -toiminnassa, ja tätä kautta vahvistaa suomalaisyritysten kilpailukykyedellytyksiä kansainvälisillä markkinoilla.

- **Suomalaiset yritykset joutuvat globaaliin innovaatiokilpailuun T&K-kannusteiden näkökulmasta pahasti takamatkalta.** Vuonna 2024 Suomen valtion T&K-menoista 86 % kohdistui julkisen ja voittoa tavoittelemattoman sektorin toimintaan. Yritysten suorat rahoituskannusteet olivat vain 14 %. yritysten panostusten kokonaismäärästä. Kansainvälisessä vertailussa yritystemme T&K-kannusteet ovat huomattavan vähäiset (OECD MSTI tietokanta).
- **TKI-toiminta luo, myös tutkitusti, suoraan edellytyksiä vientitoiminnalle,** kansainväliset asiakkaat ja markkinat synnyttävät innovoinnille tarpeita ja TKI-toiminta vahvistaa yritysten kykyä tarttua markkinatarpeisiin ja kansainvälistyä.
- Business Finland pitää tärkeänä, että selonteko tunnistaa kansainvälisen T&K-yhteistyön kasvavan merkityksen. Erytisesti EU:n T&K-hankerahoituksen 20 miljoonan euron huomioiminen osaksi valtion T&K-panostuksia on periaatteessa oikeansuuntainen kannustava kirjaus siltä osin, kun se ohjaa suomalaiset toimijat aktiivisemmin eurooppalaisen rahoituksen piiriin. Osana kevään 2026 lisäsäästöjä EU T&K-hankkeisiin kohdennettavaa kansallista vastinrahoitusta kuitenkin vähennetään 10 milj. eurolla vuosittain. **Kansallinen vastinrahoitus on ehto EU-rahoituksen saamiselle, ja leikkauksella voidaan näin menettää moninkertainen summa eurooppalaisesta T&K-rahoituksesta.** Yhteisrahoitteiset instrumentit yleistyvät kovaa vauhtia ja kansallista vastinrahoitusta tarvitaan yhä useammin, joten vastinrahoituksen vähentäminen johtaa suoran EU-rahoituksen vähenemiseen jollain aikavälillä. Tämä heikentää suoraan EU-rahoituksen saantitavoitteiden saavuttamista juuri nyt kriittisellä hetkellä, kun EU:n seuraava ohjelmakausi, ja yrityksiä vielä suuremmin palvelevia instrumentteja, lanseerataan kasvavalla budjetilla.

3. TIUKKENEVAT TOIMINTAMENOKEHYKSET HEIKENTÄVÄT YRITYSTEN RAHOITUS- JA KASVUPALVELUITA

Business Finland suhtautuu ymmärtäväisesti tarpeeseen sopeuttaa valtiohallinnon toimintamenoja osana julkisen talouden tasapainottamista. Business Finland osallistuu valtionhallinnon tuottavuusohjelmaan ja sopeuttaa toimintansa tiukkeneviin toimintamenoakehyksiin.

Haastetta Suomen Team Finland -palvelupolun sujuvuuden jatkumisessa aiheuttaa samanaikaiset uudistukset niin elinvoimakeskuksissa kuin ulkoministeriössä ja Business Finlandissa. Nyt tiukkenevat toimintamenoakehykset kaikissa kolmessa organisaatiossa tulevat heikentämään yritysten rahoitus- ja kasvupalveluita.

Toimintamenoleikkausten osalta on hyvä huomioida seuraavat näkökulmat:

- Business Finland korostaa, että innovaatio- ja kasvupolitiikan toimeenpanossa on kyse instrumenttien vaikuttavuudesta, ei pelkästään hallinnollisista kustannuksista. **Toimintamenojen leikkaaminen heikentää suoraan kykyä palvella asiakasyrityksiä, eheyttää start-up-, TKI-, yritysten- ja liiketoimintojen skaalautumisvaiheita, sekä houkutella ulkomaisia investointeja Suomeen.**

6.5.2026

30105885

- Selonteossa kuvattu asteittain kasvava tuottavuuteen perustuva vähennys asettaa kaikille virastoille kasvavan tehokkuusvaatimuksen. **Business Finland pitää periaatteessa oikeana lähestymistapana sitä, että tuottavuusvähennys on sidottu todennettavaan tuottavuuden parantamiseen eikä pelkkään mekaaniseen budjettileikkaukseen.** On kuitenkin varmistettava, että tuottavuuden mittarit ovat innovaatio- ja elinkeinopolitiikan toimijoille soveltuvat. Perinteinen hallinnollinen tuottavuusajattelu ei sellaisenaan sovi organisaatioihin, joiden keskeinen tehtävä on vauhdittaa yksityistä kasvua ja jonka vaikuttavuus mitataan vuosien viiveellä.
- Kokonaisuutena Business Finland korostaa, että **valtiohallinnon tuottavuuden parantaminen on oikea tavoite, mutta sen toimeenpanossa on tehtävä tietoisia strategisista valintoja siitä, mitkä toiminnot ovat kriittisiä kasvun ja kansainvälistymisen kannalta** ja missä sopeutus voidaan toteuttaa ilman merkittävää vaikutusta Suomen pitkän aikavälin kasvuun.

4. BUSINESS FINLANDIN UUDEN STRATEGIAN TAVOITTEENA ON YKSITYISTEN INNOVAATIO- JA KASVUINVESTOINTIEN VIVUTTAMINEN SEKÄ KUNNIAHIMON JA YHTEISTYÖN LISÄÄMINEN INNOVAATIOTOIMINNASSA

Business Finlandin uusi strategia tavoittelee niin ikään Suomen talouden tuottavuuden ja kasvun vahvistamista korostamalla tutkimus- kehitys-, innovaatio- (TKI) ja muiden kasvuinvestointien tärkeyttä, innovaatiotoiminnan ja -yhteistyön kunniahimon nostoa, sekä edellytysten vahvistamista kansallisten vahvuusalojen uudistamiselle ja uusien kasvualojen synnyttämiselle.

Business Finlandin sisällölliset teemavalinnat kohdentuvat suomalaisten yritysten ja osaamispohjan lähtökohdista kaikista potentiaalisimmille kasvualueille. Näihin kuuluvat myös selonteossa mainitut alueet: puolustus- ja kaksikäyttöratkaisut, kriittiset materiaalit ja mineraalit sekä energiajärjestelmät.

Viitteet:

Acemoglu, D et. al. 2018. Innovation, Reallocation, and Growth. American Economic Review, vol. 108, no.11.

Aghion, P & Howitt, P. 2021. A growth model with creative destruction. Econometrica 60.

Hyytinen & Toivanen. 2005. Do Financial Constraints Hold Back Innovation and Growth? Evidence on the Role of Public 34(9).

Kässi et al. 2025. The Impact of Economic Crises on Intangible Investments: Why Did Intangible Investment Decline in Finland?

OECD. 2000, 2004. Economic Surveys: Finland.

OECD. 2017. Reviews of Innovation Policy: Finland.